

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2026

RELIGIESTUDIES V2 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 16 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Merk SLEGS die eerste DRIE vrae.
2. **LET OP:** Die maksimum punte vir elke vraag.
3. TWEE punte word vir elke punt toegeken.
4. Indien meer as die vereiste punte gegee word, merk die vereiste getal en trek 'n lyn en skryf MAKS. om die bereikte maksimum aan te dui.
5. Indien die antwoorde nie genommer is nie, let op die chronologiese volgorde en punt.
6. Die nasienriglyne is die basis van jou nasienwerk.
7. Tel op volgens die subvrae om vraag-vir-vraag-analise te vergemaklik.

VRAAG 1**1.1 Misdad en korrupsie****1.1.1 Verduidelik, in jou eie woorde, die verband tussen misdaad en korrupsie.**

- Wanneer amptenare omkoopgeld aanvaar of hul mag misbruik, opereer misdadigers vryer
- Korrupsie maak misdaad moontlik
- Misdadigers ken straf vryspring
- Misdadigers kan polisie omkoop om arrestrasie te vermy
- Bewyse kan gepeuter word.
- Sake kan onreverdige van die hand gewys word
- Korrupte amptenare ignoreer kriminele gedrag
- Georganiseerde kriminele groepe beskerm korrupte amptenare
- Korrupte amptenare werk saam met misdadigers in hul onwettige aktiwiteite
- Beide misdaad en korrupsie beskadig die samelewing moreel en ekonomies

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet krediet kry.

(6)

1.1.2 Gee VYF moontlike redes waarom daar 'n hoë vlak van korrupsie in die openbare sektor is.

- Nalatenskap van ongelykheid en historiese wanbalanse
- Politieke ontplooiings
- Politieke verdeeldheid
- Staatskaping
- Swak beheer of toesig of verantwoordelikheid deur die regering
- Mense nie verantwoordelik gehou vir hul aksies nie
- Swak verkrygingsprosesse
- Sosio-ekonomiese druk

(10)

1.1.3 Met verwysing na enige EEN godsdienst wat jy bestudeer het, bespreek die leringe daarvan rakende misdaad en korrupsie.**Voorbeeld 1: Christendom**

- God begeer vrede: Hy begeer ook dat mense in geregtigheid en vryheid moet lewe.
- Die Christendom leer geweldloosheid.
- In Matteus 5 het Jesus gesê: "Geseënd is die vredemakers," en vir ander gesê om die ander wang te draai in die aangesig van geweld.
- Christene word aangesê om hulle vyande lief te hê.
- Die Tien Gebooie sê: 'jy mag nie doodslaan nie.'
- Alle geweld word as 'n oortreding teen God beskou.
- Psalm 11 sê: 'Die Here toets die regverdige en die goddelose. Hy haat die wat geweld liefhet.'
- Spreuke 3 en 10 veroordeel geweld, veral teenoor vroue.

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet krediet kry.

Voorbeeld 2: Islam

- Die Koran verbied die onregverdige verbruik van rykdom
- Koran waarsku teen korrupsie
- Islam verbied korrupsie streng
- Profeet Mohammed veroordeel omkoperij
- Geregtigheid is sentraal tot Islam
- Openbare vertroue is heilig in Islam
- Leiers is aanspreeklik teenoor Allah
- Leiers en werkers moet eerlik en verantwoordelik optree

Voorbeeld 3: ATR

- Die beginsel van Ubuntu verbied korrupte en kriminele gedrag
- Oneerlikheid en verkeerde dade, minagting teenoor die voorouers
- Tradisionele Afrika-stelsel beklemtoon wet en orde
- Ouderlinge tree op as morele gidse van die samelewing
- Diefstal en oneerlikheid word as ernstige morele oortredings beskou.

(10)

1.1.4 Hoe beïnvloed misdaad en korrupsie dienslewering in ons gemeenskappe?

- Gemeenskap verloor vertroue in leierskap en protes
- Eiendom word deur protesoptogte vernietig
- Verhoogde misdaadsyfer waarin kables en infrastruktuur vernietig word
- Geld wat vir infrastruktuuronderhoud opsy gesit is, word gesteel
- Geen diens vir swak infrastruktuur nie
- Lewensverlies as misdadigers mekaar of die fluitjebasers doodmaak

(12)

1.1.5 Bespreek die praktiese strategieë of stappe wat godsdienstige organisasies kan neem om misdaad en korrupsie aan te spreek.

- Lei deur voorbeeld deur deursigtigheid en etiese leierskap
- Morele en etiese onderrig, veral vir die jeug
- Gemeenskapsveldtogte teen korrupsie en misdaad
- Spreek uit teen korrupsie en misdaad met 'n profetiese stem
- Samewerking teen ongeregtheid veroorsaak deur korrupsie en misdaad
- Ondersteun slagoffers van misdaad en korrupsie.
- Bemagtig geestelikes en religieuse leiers in misdaad voorkomings strategieë.

(12)

[50]

VRAAG 2

2.1 Met verwysing na enige EEN godsdienst wat jy bestudeer het, beantwoord die volgende vrae:

2.1.1 Noem TWEE vertakkinge van hierdie godsdienst.

Voorbeeld 1 Christendom

Katolisisme, Protestantisme, Oosters-Ortodoks

Voorbeeld 2: Islam

Soenni, Sjïete

(4)

2.1.2 Vergelyk die verskille in die onderrig van elke tak

VOORBEELD 1: Christendom**Katolisisme**

- Die Katolieke Kerk beskou haarself as die oorspronklike Christelike Kerk.
- Hulle glo dat almal in sonde gebore word as gevolg van Adam en Eva se ongehoorsaamheid aan God.
- God bestaan uit drie persone: Vader, Seun en die Heilige Gees.
- Die Heilige Gees kom van God die Vader en die Seun.

Oosters-Ortodokse Kerk

- Die Heilige Gees kom slegs van God die Vader.
- Hulle glo dat hulle die reggeleide kerk is.

Protestantisme

- Die Bybel het meer gesag as die Pous.
- Hulle leer dat geloof die weg na verlossing is.
- Hulle leer dat verlossing 'n geskenk is wat vrylik deur die werk van Jesus Christus gegee word.

VOORBEELD 2: Islam**Soenni-Islam**

Islam word in twee hooftakke verdeel, naamlik die Soenni en die Sjia.

- Soenni verwys na die navolging van die sunnah (voorbeeld) van die Profeet Mohammed.
- Die hadith wat deur die metgeselle van die Profeet vertel word, het gelyke status as dié wat deur sy familieleden vertel word.
- Die Soenni glo dat al die leringe in die Boeke van Hadith ewe belangrik is.
- Die Soenniete aanvaar nie dat 'n kalief uitsluitlik uit die Profeet se familie moet kom nie.

Siji-Islam

- Die Hadith wat deur die metgeselle van die Profeet vertel is, het minder betekenis as dié wat deur sy familieledede vertel is.
- Die Sjiïete volg slegs die leringe en menings van 'n lewende geleerde.
- Hulle glo dat die laaste kalief van die Profeet se familie in 'n grot weggesteek was en eendag weer as leier sal verskyn.
- Hy word Imaam genoem.

LET WEL: Enige relevante feit moet krediteer word.

(12)

2.1.3 Vergelyk die verskil in bestuur van elke tak.**VOORBEELD 1: Christendom****Bestuur in Katolisisme:**

- Die hoof van Katolisisme is die Pous.
- Die sentrum van mag is in Rome (Vatikaanstad).
- Die kerk word op parogievlak deur priesters, dekanate en dekane, bisdomme deur biskoppe en aartsbisdomme deur aartsbiskoppe.
- Die kardinale is die verteenwoordigers van die Pous in verskillende geografiese streke, bv. die Suider-Afrikaanse streek val onder Kardinaal Napier.

Bestuur in Protestantisme

- Die kerke word regeer deur geordende predikante en biskoppe of verkose ouderlinge.
- Algemene heerskappy is deur 'n hoër gesag soos 'n sinode of algemene vergadering, onder voorsitterskap van die voorsittende biskop.
- Sommige Protestantse kerke is onafhanklik en nie verantwoordbaar aan hoër gesag as die gemeente nie.
- Onder die Presbiteriaansestelsel word die gemeente deur die Kerkraad bestuur/sessies. Laasgenoemde bestaan uit predikante en ouderlinge.

Bestuur in die Oosters-Ortodokse Kerk

- Die verskille tussen die Katolieke en Ortodokse Kerke is dat laasgenoemde nie die leierskap van die Pous aanvaar nie.
- Gesag binne die kerk is in die hande van die biskoppe en aartsbiskoppe.
- Hul geordende predikante sluit priesters, biskoppe en aartsbiskoppe in.
- Hul geordende geestelikes mag getroud wees. Hulle hoef nie selibaat te wees nie.

Example 2: Islam**Bestuur in Soenni**

- Daar is geen geestelikes in Soenni Islam nie
- Enige Moslem kan op die gemeenskapsrade dien
- Bestuur is gemeenskapsgebaseerd
- Islamitiese geleerdes en gemeenskapslede dien op die bestuursrade van moskees, madrassas en skole.
- In regering word die Sunnah van die Profeet nagekom of 'n geografiese gebied

Bestuur in Siji

- Siji-Moslems vereer die afstammeling van die Profeet Mohammed, en glo dat hulle die goddelike reg het om Moslems te lei.
- So 'n leier word 'n 'imam' genoem.
- Die laaste woord in enige onsekerheid oor enige godsdienstige of politieke kwessies lê by die verteenwoordiger van die imam.
- Bestuur is in die hande van mullahs (priesters) wat deur godsdienstige oortuigings regeer

(12)

2.2 Analiseer die negatiewe gevolge van interne verskille.

- Verdeeldheid en skeuring – onopgeloste meningsverskille kan tot skeidings lei
- Verlies aan eenheid – wanneer lede baklei, word die eenheid verswak.
- Morele verval – binnege vegte lei tot onbeskoftheid en gebrek aan respek.
- Verlies aan vertroue in leierskap – Leiers kompeteer vir invloed en verraai mekaar
- Leerstellige verwarring – Verskillende leringe binne dieselfde geloof kan verwarring veroorsaak, veral onder nie jongmense.
- Emosionele en geestelike skade – lede word seergemaak, voel ontmoedig en verwerp
- Verswakte sosiale impak – die samelewing verloor hoop en respek in godsdienstige organisasies

(12)

2.3 Bespreek die belangrikheid van heilige teks in godsdien.

- Geskrewe heilige tekste is meer rigied as mondelinge tekste.
 - Heilige boeke is vaste maatstawwe om reg en verkeerd te meet.
 - Heilige boeke bevat die geskiedenis van verskillende eras van die verlede.
 - Hulle weerspieël ook die tale en kulture van die vorige eras.
 - Heilige boeke dien as betroubare verwysings na die leringe en oortuigings van 'n godsdien.
 - Heilige boeke dien as 'n verenigende bron van godsdien.
- LET WEL:** Ander relevante feite moet gekrediteer word.

(10)
[50]

VRAAG 3**3.1 Met verwysing na enige EEN godsdienst wat jy bestudeer het, bespreek die seminale leringe daarvan onder die volgende opskifte:****3.1.1 Die plek en verantwoordelikheid van die mensdom in die wêreld.****Voorbeeld 1: Christendom**

- Die mensdom is na die beeld van God geskape.
 - Deel van die skepping.
 - Maar gegee 'n spesiale posisie bo alle skepping.
 - Om die aarde te bewaak en te versorg.
 - Om in verhouding met God en ander te leef.
 - Om God se liefde, geregtigheid en heiligheid te respekteer.
 - Om die Evangelie te versprei en ander te dien.
- LET WEL:** Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.

Voorbeeld 2: Islam

- Geskep deur Allah uit klei.
- Islam skep 'n balans tussen die regte van individuele en die regte van die gemeenskap.
- Aangestel as kalief (opsiener) op aarde.
- Vereer bo ander skeppings.
- Dienaar van Allah.
- Om Allah te aanbid.
- Om volgens Sharia te leef.
- Om geregtigheid te bevorder en ongeregtigheid te voorkom.
- Om vir die omgewing om te gee.

Voorbeeld 3: ATR

- Deel van 'n spirituele gemeenskap wat voorouers en die natuur insluit
- Leef gemeenskaplike lewe, nie individualisties nie
- Met 'n sterk verband tussen die lewendes en die dooies
- Om harmonie in die gemeenskap te handhaaf
- Om voorouers en die skepper te respekteer
- Om vir die land en familie te sorg
- Om morele tradisies te handhaaf
- Beskermer van gemeenskapsharmonie en tradisie

(10)

3.1.2 Die oorsprong en rol van die bese

Voorbeeld 1: Christendom

- Die bese het die wêreld binnegekom deur menslike ongehoorsaamheid
- Deur Satan, 'n gevalle engel
- Wie die mensdom tot sonde verlei
- Sy rol is om:
 - Menslike geloof en karakter te toets
 - Die behoeftes vir God se verlossing te beklemtoon
 - Te dien as kontras met goedheid en
 - Morele keuses betekenisvol te maak

Example 2: Islam

- Boosheid kom van Shaytan af, wat Allah geengehoorsaam het
- Mense het 'n vrye wil wat slegte keuses toelaat
- Rol van die bese:
 - 'n Toets van geloof en gehoorsaamheid aan Allah
 - Moedig die mensdom aan om goed te doen en vermy wangedrag
 - Die lewe is 'n morele stryd (jihad al-nafs) teen die bese binne en buite
 - Beklemtoon menslike verantwoordelikheid

Voorbeeld 3: ATR

- Dikwels gekoppel aan minagting teenoor voorouers of natuurwette
- Die bese kan homself as ongeluk, siekte of konflik manifesteer
- Rol van die bese:
 - Handhaaf balans – wanneer mense verkeerd optree, waarsku die bese hulle
 - Versterk gemeenskaps- en morele kodes
 - Lei die mensdom tot versoening, respek en harmonie
 - Kwaad is voorkombaar en korrekatief

(10)

3.1.3 Die oorkoming van die bese

Voorbeeld 1: Christendom

- Moenie deur die kwaad oorwin word nie, oorwin die kwaad met die goeie
- Deur God se genade, deur in Jesus Christus te glo wat sonde oorwin het
- Gebed en Skrif – versterk morele weerstand en leiding
- Bkering en morele leefwyse – die nakoming van die Tien Gebooie en die leringe van Jesus
- Gemeenskapsondersteuning – Gemeenskap moedig regverdige lewe aan

Voorbeeld 2: Islam

- Gehoorzaamheid aan Allah – volg die Koran en Sunnah
- Bekering (Tawabah) – wegdraai van sonde herstel harmonie met Allah
- Gebed (Salah) en herinnering (Dhikr) – versterk weerstand teen die bose
- Goeie daad en liefdadigheid (Sadaqah) – werk teen boosheid in die wêreld

Voorbeeld 3: ATR

- Respekteer voorouers en gebruike – voorkom disharmonie en slegte gevolge
- Rituele en seremonies – reiniging, offerandes en versoening herstel balans
- Gemeenskapsolidariteit – kollektiewe aksie spreek boosheid in die samelewing aan
- Morele leiding en storievertelling – leer die gevolge van verkeerde daad en bevorder deugsamheid

(10)

3.2 Verduidelik die verband tussen normatiewe bronne en inspirasie.

- Inspirasie verwys na die 'asem' (krag, kennis) van 'n buitengewone wese of mag.
- Normatiewe bronne verwys na die heilige geskrifte soos die Bybel, Koran, Masiphakule, ens.
- Byvoorbeeld God / Allah neem 'n persoon oor en inspireer hom/haar met goddelike kennis.
- Die meeste boeke in die Bybel / Koran is geskryf deur mense wat goddelik geïnspireer is deur die Heilige Gees / Allah
- Voorbeelde is Moses, Dawid, Apostels en die Profeet Mohammed
- Die inspirasie van hierdie figure is deur die kerk as direk en onmiddellik aanvaar.
- Daar word geglo dat hulle die boodskap van God ontvang het.
- Deur goddelike inspirasie het die profete die toekoms van die wêreld voorspel.
- Inspirasie deur die Heilige Gees word steeds gerespekteer in terme van leiding in die kerk.
- Die 'geïnspireerde leringe' vorm die fondament van die Christendom of Islam en is in die Bybel / Koran opgeneem.

(8)

3.3 Noem en verduidelik DRIE hermeneutiese beginsels.**Grammatika en historiese konteks**

- Dit beteken dat die geskrifte binne die konteks van die tyd en omstandighede verstaan moet word.
- Grammatikareëls beteken die gebruik van die presiese en gewone betekenis van woorde.

Duidelikste betekenis

- Die betekenis wat die duidelikste of mees voor die hand liggend vir die leser is, moet in ag geneem word wanneer normatiewe bronne geïnterpreteer word.

Plan, doel en konteks

- Die plan of struktuur van die hele dokument moet in ag geneem word.
- 'n Uittreksel moet as deel van die geheel binne die konteks gesien word.
- Byvoorbeeld, is die skryf van poësie of prosa

Betekenis van woorde

- Die betekenis van woorde verander met verloop van tyd, konteks en op verskillende plekke
- Bv. "Adam het Eva geken" het beteken dat hy seksuele omgang met haar gehad het
- Vir korrekte interpretasie moet die oorspronklike betekenis gebruik word

Figuurlike taal

- Dit impliseer die gebruik van sekere woorde om iets in heilige teks voor te stel, soos die 'saad' en 'grond' in die gelykenis van die saaiër, in die Christendom
- Dit moet geïdentifiseer word om letterlike interpretasie te vermy
- Voorbeelde sluit in gelykenisse in die Christendom, Boeddhisme en Hindoeïsme
- Vereis die inagneming van ander hermeneutiese beginsels om korrek te interpreteer

Oorweging van ander heilige tekste

- Byvoorbeeld bybel kommentaar, woordeboek, tafsir in Islam.
- Hulle moet van dieselfde religieë en leerstelling as die bron wees wat geïnterpreteer word.
- 'n Parallele gedeelte-tekst kan gebruik word om 'n ander teksgedeelte te interpreter.

(12)
[50]

VRAAG 4

4.1 Bespreek IFAPA onder die volgende:

4.1.1 **Die doel van IFAPA.**

- Om godsdienstige gemeenskappe regoor Afrika te verenig
 - Om saam te werk vir vrede op die vasteland
 - Om intergodsdienstige konflik te voorkom
 - Om in te gryp in intergodsdienstige konflikte
 - Om menslike lewe en die omgewing te beskerm
- (10)

4.1.2 **Die prestasies van IFAPA.**

- Vestiging en registrasie van nasionale takke in meer as dertig lande in Afrika
 - Intervensie in konflikgebiede
 - Hulle het vroue-afvaardigings na Noord-Europa gestuur
 - Deelname aan die verkiesing van parlamentslede in Togo
 - Hulle het deelgeneem aan die Wêreld Sosiale Forum wat in Kenia gehou is
 - Stigting van IFAPA Vrouenetwerk en streeks Jeugnetwerk
 - Hulle het uitruilbesoeke tussen landmynslagoffers en oorlewendes van Ethiopië, Suid-Soedan en Uganda gereël.
 - Fasilitering van die eerste Afrika-intergodsdienstige jeugkonsultasiekonferensie
 - Vestiging van Landelike Waterprojek in Rwanda en Mbangani Waterprojek in Kenia
- (12)

4.2 **Die Nasionale Godsdiensteleiersforum (NGLF) is 'n intergeloofsorganisasie in Suid-Afrika.**

4.2.1 **Verduidelik die historiese agtergrond van die NGLF.**

- Die NGLF is in 1997 op die oproep van President Mandela gestig om verskillende godsdienste te verenig wat tydens die apartheids-era verdeeld was.
 - Dit bestaan uit die leiers van verskeie godsdienste in Suid-Afrika.
 - In 2009 het Pastoor Ray Mc Cauley 'n nuwe intergodsdienstige organisasie gestig genaamd die Nasionale Intergeloof-leierskapsraad (NILC).
 - Die NGLF het in 2011 met NILC saamgesmelt/gekombineer om die Nasionale Intergeloofsraad van Suid-Afrika (NICSA) te vorm.
 - Pastoor Ray McCauley en Aartsbiskop Buti Tlhagale is as medevoorsitters verkies.
 - In 2011 is NICSA deur die parlement van Suid-Afrika erken.
 - NICSA sluit inheemse Afrika-kerke, Pinksterkerke, Scientology en charismatiese Christelike kerke, Moslem, Joods, Hindoe, ens.
 - Die hoofkwartier is tans in Pretoria.
- (10)

**4.2.2 Sou jy sê dat die NRLF sy doelwit bereik?
Gee redes vir jou antwoord.**

Ja

- Hulle slaag met MIV/Vigs namate die aantal besmette mense afneem.
- Die nuwe infeksies het afgeneem, en gratis behandeling is beskikbaar
- Hulle het ook daarin geslaag om alle godsdienste in onderwys te bevorder omdat verskillende godsdienste billike geleenthede in skole kry.
- Hulle slaag daarin om intergodsdienstige konflik in Suid-Afrika te voorkom omdat daar godsdienstige samewerking tussen verskillende godsdienste in Suid-Afrika is.

Nee

- Hulle slaag nie daarin om kindermishandeling en GBV aan te spreek nie, want die aantal gevalle neem toe, en die voorvalle word al hoe grusamer en huishoudeliker.
- Hulle slaag nie daarin om etiese en morele waardes te bevorder nie, want die tempo van bedrog en korrupsie neem daaglik toe.
- Dit word bewys deur die verskeie ondersoekkommissies wat in plek is.
- Binnegevegte in kerke duur voort.

(10)

4.3 Bespreek die vergelyking tussen humanisme en materialisme.

- Humanisme, of sekulêre humanisme, het aanvanklik gevra dat mense hul intellek gebruik om openbaring te verstaan.
- Dit het in teenstelling gestaan met die droë, middeleeuse manier van kyk na die skrif.
- In die 19de eeu het humanisme ateïsme of 'n nie-godsdienstige siening beteken.
- Die Sekulêre Humanistiese Verklaring beliggaam 'n alternatiewe filosofie vir godsdiens.
- Dit moedig vrye ondersoek aan, vry van godsdienstige dogma.
- Dit streef na vryheid in alle aspekte van die lewe, geestelik, ekonomies en sosiaal.
- Dit bepleit die gebruik van rede (logika en ondersoek) om kennis en waarheid te ontwikkel.
- Materialisme is soortgelyk aan humanisme deurdat dit kennis aanvaar wat uitsluitlik uit die fisiese wêreld verkry word.
- Dit ontken die bestaan van 'n goddelike of bonatuurlike ryk.
- In die 19de eeu het Karl Marx godsdiens as 'n dwelm beskryf.
- Dit het mense gekul om onderdrukking te aanvaar. In plaas daarvan het hy die ontwikkeling van 'n klaslose samelewing bepleit, waarin werkers en werkgewers almal gelyk sou wees.
- Beide Humanisme en Materialisme sien logika as die antwoord op al die mensdom se uitdagings.
- Hulle sien albei godsdiens as 'n hindernis vir die mens om sy volle potensiaal te bereik.

- Sommige wetenskaplikes voer aan dat onlangse ontdekkings oor die eienskappe van materie ernstige uitdagings vir materialisme inhou.
- Hulle sê dat materialisme nie die konsep van die verstand of bewussyn.
- Daar is geen wetenskaplike beswaar teen humanisme nie

(8)
[50]

VRAAG 5

5.1 Religie en wetenskappe

5.1.1 Verduidelik Darwin se evolusieleer

- Die teorie stel voor dat alle lewe uit primitiewe vorme ontwikkel het en steeds aanpas en ontwikkel.
- Spesies bevat 'n groot verskeidenheid klein verskille.
- In die stryd om oorlewing sal beter aangepaste variasies bevoordeel word, terwyl dié wat nie 'fiks' is nie, sal sukkel om te oorleef.
- Op hierdie manier kan 'n spesie geleidelik van vorm verander en meer kompleks word deur te ontwikkel langs 'n pad van suksesvolle variasies.
- Die evolusieteorie beweer dat mense ontwikkel het uit 'n gemeenskaplike primatevoorouer met ape.
- In die stryd om oorlewing het mense aangepas en geleidelik van ape na mense verander.

(12)

5.1.2 Kies EEN van die godsdienste wat jy bestudeer het en bespreek die reaksie daarvan op die evolusieleer.

Voorbeeld 1: Christendom

- Die Christendom twyfel nie dat God die heelal geskep het as deel van Sy goddelike plan vir die mensdom nie.
- Die boek Genesis beskryf hoe God die wêreld in ses dae geskep het (en op die sewende dag het Hy gerus).
- God het Adam en Eva geskep, daarom is daar geen plek vir die evolusieleer in die skepping nie.
- Darwin se werk is deur die kerk as kontroversieel beskou.
- Die teorie is soos volg gekritiseer:
 - Daar is geen bewyse in die menslike geskiedenis vir die ontwikkeling van nuwe spesies nie.
 - Daar is geen bewyse dat een spesie uit 'n ander ontwikkel het nie.
 - Die pogings om nuwe spesies deur kruisteling te skep, is geneig om te wees onsuksesvol omdat die hibriede nie kan teel nie.
 - Christene argumenteer dat sekere aspekte van die skepping te kompleks is om te hê deur natuurlike seleksie gebeur het.
- Baie Christene los die konflik op deur voor te stel dat die Bybel simbolies en nie letterlik geïnterpreteer moet word nie.

Voorbeeld 2: Hindoeïsme

- Hindoes het geen probleem met evolusie nie.
- Hulle glo dat die heelal op evolusie gebaseer is.
- Hulle glo dat hulle 'n meer gevorderde evolusieleer as die wetenskaplike een het.
- Die wetenskaplike leer is beperk.
- Dit fokus slegs op die fisiese perspektief van die skepping.
- Hindoes glo dat mense beheer oor hul geestelike en fisiese evolusie het.
- Hindoes glo dat as 'n mens 'n goeie lewe lei, jy deur baie wedergeboortes sal ontwikkel totdat jy fisies en geestelik gevorderd is.
- Uiteindelik sal 'n mens bevryding van die fisiese bereik en een met God wees.
- Hindoes glo dat daar 'n intelligente ontwerper agter alles is, soos die evolusie van die mensdom en van die heelal.

Voorbeeld 3: Boeddhisme

- Baie Boeddhistes voer aan dat die evolusieleer en Boeddhisme ooreenstem.
- Aangesien Boeddhistes in die verganklikheid van alles glo, is selfs gode verganklik.
- Selfs Boeddhists leef nie vir ewig nie.
- Boeddhisme het geen rekening met die skepping nie.
- Boeddhistes gee nie om wat wetenskaplikes sê oor hoe die heelal en mense ontstaan het nie.
- Hulle heg egter spesiale betekenis aan die menslike bestaan.
- Boeddhistes glo dat alle lewende voortdurende transformasie en evolusie behels.
- Boeddhistes het in evolusie geglo lank voor Westerse wetenskaplikes dit gedoen het.
- Boeddhistes glo in die kontinuïteit van alle lewende wesens.
- Daarom het hulle geen probleem met die idee dat mense moontlik uit meer primitiewe primaatvorme ontwikkel het nie. (12)

5.1.3 Volgens die Oerknalteorie, hoe het die wêreld ontstaan?

- Die Oerknalteorie leer dat daar 'n enorme ontploffing was waaruit die verskillende planete gevorm is.
- Dit het ongeveer 13,7 miljard jaar gelede gebeur.
- Klein temperatuurverskille in die aanvanklike ontploffing het tot wisselende digthede deur die heelal gelei.
- Hierdie het uiteindelik in trosse van materie en energie gevorm.
- Die sterreswerms het steeds op 'n klonterige manier saamgepers en die groot versameling sterre wat die sterrestelsel genoem word, gevorm.
- Sommige van die klonte in sterrestelsels het in 'n kombinasie van sterre en planete gekondenseer. (12)

5.1.4 Verduidelik waarom Taoïsme geen probleem met die Oerknalteorie het nie?

- In Taoïsme ontstaan die wêreld en alles daarin outomaties as deel van die aktiwiteit van die Tao.
- Dit is nie beplan nie, maar dit is nie onbeplan nie.
- Die Tao het nie die wêreld bedoel om te bestaan nie, en dit wou ook nie hê dat die wêreld moes bestaan nie.
- Taoïsme weerspreek nie die Oerknalteorie nie.
- Wetenskaplik is die wêreld nie deur enige God of gode geskep nie, maar dit het per toeval gebeur.
- Die wêreld het eenvoudig as 'n klein spikkeltjie in die enorme 'bak' van die skepping te voorskyn gekom terwyl die Tao op sy pad voortgegaan het.
- Volgens Taoïsme bestaan die wêreld uit prosesse van skepping en vernietiging.
- Dit stem ooreen met die Oerknalteorie wat beweer dat daar 'n enorme ontploffing was. Binne 'n sekonde het die heelal verskyn en tot 'n enorme grootte gevul.
- Volgens die wetenskap is die heelal aan die uitdy. Daar is geen rusperiode nie.
- Die Taoïstiese siening van die heelal is baie gebaseer op hul waarneming van die natuurlike en menslike wêreld.
- Die Oerknalteorie is ook gebaseer op waarneming van die natuurlike en menslike wêreld.
- Vandaar Taoïsme se aanvaarding van die Oerknalteorie.

(14)
[50]

GROOTTOTAAL: 150